

ΚΑΦΕΣ

καφές, ο, ουσ. [<γαλλ. café <τουρκ. kahve <αραβ. kahva], ο καφές. Σύμφωνα με τη λαϊκή αντίληψη, όταν μας σερβίρει κάποιος ελληνικό καφέ και χύσει λίγο στο πιατάκι ή στα τοιχώματα του φλιτζανιού κατά τη μεταφορά του, σημαίνει πως θα μας τύχουν χρήματα, πράγμα που μας το αναγγέλλεται με τη στερεότυπη φρ. *θα πάρεις λεφτά*. Υποκορ. **καφεδάκι, το** και **καφεδάκος, ο**. (Ακολουθούν 18 φρ.)·

- *ασικλίδικος καφές*, που είναι ψημένος με τις σωστές αναλογίες του, ο μερακλίδικος: «καφετζή, ψήσε μου έναν ασικλίδικο καφέ»·

- *βγήκε ο καφές*, επαληθεύτηκαν αυτά που μου είπε η καφετζού, εξετάζοντας τα κατακάθια του καφέ στα τοιχώματα και στον πάτο του φλιτζανιού από το οποίο ήπια: «μου είχε πει η καφετζού ότι θα κέρδιζα αρκετά λεφτά και βγήκε ο καφές, γιατί ανέλαβα μια μεγάλη δουλειά»·

- *βλέπει τον καφέ*, βλ. φρ. *λέει τον καφέ*·

- *βυζαντικός καφές*, βλ. φρ. *ελληνικός καφές*·

- *γιαβάσικος καφές*, ο ελαφρύς γλυκός: «θέλω να μου ψήσεις έναν γιαβάσικο καφέ»·

- *δεν μπορεί να βρει καφέ στη Βραζιλία*, είναι πολύ ηλίθιος, πολύ βλάκας ή πολύ ανίκανος: «αυτός δεν μπορεί να βρει καφέ στη Βραζιλία κι εσύ τον έκανες συνεταιίρο σου;». Από το ότι η Βραζιλία είναι η πρώτη παραγωγική χώρα στο καφέ παγκοσμίως. Συνών. *στη θάλασσα να τον στείλεις, δε θα σου φέρει νερό*·

- *διαβάζει τον καφέ*, βλ. φρ. *λέει τον καφέ*·

- *ελληνικός καφές*, ρόφημα που παρασκευάζεται από αλεσμένους σπόρους καφέ: «ψήσε μου, σε παρακαλώ, έναν ελληνικό καφέ με ναι και όχι». Τείνει, ιδίως από τα τέλη της δεκαετίας του 1960, να αντικαταστήσει ως προς την έκφραση παραγγελίας το *τούρκικο καφέ*·

- *καφέ το λέμε τώρα!* ή *καφέ το λένε τώρα!* ειρωνική παρατήρηση σε κάποιον, που μας λέει ότι πήγαινε να πει καφέ με το άτομο που τον είδαμε να συνοδεύει, και το υπονοούμενο είναι ότι είχε μαζί του κάποια ερωτική συνάντηση, την οποία δε θέλει να μας την ανακοινώσει. Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *μπα*. Συνών. *δουλειά το λέμε τώρα(!)*·

- *καφές της παρηγοριάς*, ο καφές που πίνεται από τους φίλους στο σπίτι του νεκρού μετά την ταφή του, για να παρηγορήσουν τους συγγενείς του και, κατ' επέκταση, αλλά με ειρωνική διάθεση, καφές που πίνεται από κάποιον ύστερα από ανεπιθύμητη κατάσταση: «έχασε πάλι η ομαδάρα του και τώρα πίνει τον καφέ της παρηγοριάς»·

- *κόκαλα έχει ο καφές!* βλ. λ. [κόκαλο](#)·

- *λέει τον καφέ*, προβλέπει το μέλλον ή ανακαλύπτει το παρελθόν κάποιου, μελετώντας το κατακάθι του καφέ στα τοιχώματα και στον πάτο του φλιτζανιού από το οποίο ήπια: «η γιαγιά μου ξέρει να λέει τον καφέ καλύτερα απ' όλες»·

- *πιστεύει στον καφέ*, βλ. φρ. *πιστεύει στο φλιτζάνι*, λ. *φλιτζάνι*·

- *πρωινός καφές*, ο καφές που πίνεται το πρωί, συνήθως από γυναικεία συντροφιά, και που συνοδεύεται από διάφορα κουτσομπολιά: «μόλις φύγουν οι άντρες τους για τις δουλειές τους, μαζεύονται πότε στο σπίτι της μιας και πότε στις άλλης για τον πρωινό καφέ τους κι αρχίζουν το μεγάλο θάψιμο!». Ο πρωινός καφές, μεταφέρθηκε και στην τηλεόραση ως πρωινή εκπομπή με ανούσιο περιεχόμενο ενώ, κυρίως από το 2001 αναφέρεται και στην πολιτική όπου, κυρίως ο πρωθυπουργός ή ο αρχηγός κόμματος συναντάται με τους βουλευτές του κόμματός του και ανταλλάσσει διάφορες πολιτικές απόψεις για τρέχοντα θέματα. Σαν χώρο συνάντησης, οι δημοσιογραφικές

πληροφορίες αναφέρουν το Μέγαρο Μαξίμου·

- *το είδα στον καφέ*, λέγεται σε περιπτώσεις, όταν δε θέλουμε να αποκαλύψουμε την πηγή των πληροφοριών μας: «πού τα ξέρω όλα αυτά; Τα είδα στον καφέ»·

- *το είδε στον καφέ*, βλέποντας τα κατακάθια του καφέ στο φλιτζάνι κάποιου που τον ήπιε, μπόρεσε να δει ή να μαντέψει κάτι καλό ή κακό που του συνέβη ή που θα του συμβεί: «το είδε στον καφέ πως θα είχαμε χαρές στο σπίτι μας και σε λίγο καιρό αρραβωνιάσαμε την κόρη μας»·

- *τον πίνει τον καφέ*, (στη γλώσσα της αργκό) δέχεται κατά καιρούς, δέχεται περιστασιακά να υποστεί τη σεξουαλική πράξη: «δε μ' ενδιαφέρει αν είναι παντρεμένος, αυτό που μ' ενδιαφέρει είναι ότι κάπου κάπου τον πίνει τον καφέ». Συνών. *το πάει το γράμμα*·

- *τούρκικος καφές*, βλ. φρ. *ελληνικός καφές*.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας